

Oppimispäiväkirja osa B

Miksi tieteestä kirjoitetaan?

Tieteellinen kirjoittaminen, tieteellisissä julkaisuissa tai muualla tapahtuvaa julkaisemista, koetaan laajalti *de facto* keinona osallistua tiedeyhteisöissä käytävään dialogiin. Tieteellisten tutkimustulosten diffusointi tutkijoiden ja yleisen populaation kesken tapahtuu pitkälti kirjoituksen kautta. Tieteen kehittäminen vakuudessa, ilman muilta tieteilijöiltä omaksuttua ja opittua tietoa, vaikuttaisi siihen, että kokonaisuudessa syntyvä tieteellinen pääoma jäisi murto-osaan nykyisestä.

Kirjoittaminen on myös muita tutkijoita osallistavaa, sen kautta voidaan saada palautetta, vasta-argumentteja ja tai uusia, mahdollisesti poikkitieteellisiä huomioita, joka mahdollistaa tieteen viemisen uudelle tasolle.

Voidaan siis sanoa, että akateeminen tiede elää kirjoituksen muodossa.

Kuinka ja miksi tieteellinen teksti eroaa muista teksteistä?

Tieteellinen teksti on tietyllä tasolla stereotypioitavissa. Teksteissä hyödynnetään erinäisiä ajan myötä muodostuneita konventioita ja trooppeja. Nämä konventiot ja troopit ovat tietyn tiedeyhteisön sanattomasti muodostettujen sääntöjen ilmentymiä, joilla kyseinen yhteisö rakentaa itselleen yhteistä sanastoa ja pyrkii formalisoimaan tuotettua tietoa.

Yhteiset konventiot, esimerkiksi kielellinen syntaksi tai Kinnusen ja Löyttyyn sanoin, murre, toimivat eräänlaisena ohjenuorana, joka ohjeistaa kirjoittajia ja lukijoita kirjoituksen tuottamisessa ja omaksumisessa. Tämän tavoitteena on pyrkiä poistamaan ymmärryksen epävarmuuksia ja tuottaa täsmällisempää ymmärrystä kirjoitetusta tekstistä.

Tieteellinen teksti on siis käytännössä eräänlainen kirjallisuusgenre. Tämän genren eri ilmenemismuodot ovat usein eri tieteenaloille tai maantieteellisille sijainneille spesifejä. Suomessa on esimerkiksi yleensä tapana kirjoittaa passiivissa pitkiä lauseita hyödyntäen.

Mitä tieteellisyys on ja miten se ilmenee?

Tieteellisyys voidaan nähdä tieteentekemisen prosessin esittämisenä kirjoitetussa työssä. Tämä tarkoittaa, että tuotetun työn tulee olla objektiivinen ja läpinäkyvä. Argumenttien tulee olla tietoon tai löydöksiin pohjautuvia ja tutkimusaineiston analysointiprosessit tulevat olla perusteltuja ja tarkastelua kestäviä.

Mekaanisesti tämä tarkoittaa muun muassa sänitillisenä viittaamisena ja lainaamisena, tuotetun datan analysointi ja esittäminen johdonmukaisesti ja esimerkiksi tietyntyyppisen kieliasun soveltamisena osana työtä.

Kirjoitetun tieteen tieteellisyys voidaan myös osin pitää sidottuna tieteellisten konventioiden ja normien toteuttamiseen. Konventioita ja normeja rikkova kirjoitus voi toisaalta myös olla tieteellistä, varsinkin mikäli nämä rikkomukset ovat olleet tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja.

Omia ajatuksia

Kinnusen ja Löyttyn kirjassa esitetyt ajatukset siitä, miksi tieteestä kirjoitetaan, jäivät mielestäni melko suppeaksi. Heidän kirjoituksensa kuvaa lähinnä tiedeyhteisössä toimimista ja kuinka sillä voi olla vaikutus yksilön kannalta. Siinä toisaalta tutkittiin enemmän, millaisia erilaisia ilmenemismuotoja ja havaintoja voidaan johtaa tieteellisistä julkaisuista.

Tieteellisillä tutkimuksilla on mielestäni itseisarvo siinä mielessä, että ne lisäävät formaalissa muodossa ihmiskunnan yhteistä tietoa ja toiminnan korpusta. Tieteellinen kirjoitus on yleisesti pidetty keskeisimpänä metodina jakaa tätä uusista ja vanhoista tutkimuksista syntetisoitua tietoa.

Osallistumalla tiedeyhteisöön kirjoittajana, kirjoittaja voi pönkittää rooliaan tieteen tekijänä, mutta mielestäni se on toissijaista tieteen tekemisessä. Akateeminen maailma on tietyllä tavalla hyvin suljettu pieni kuppikunta ja nämä rajaukset ovat mielestäni kenties hieman vanhanaikaisia.

Tieteellisen kirjoittamisen konventiot ja formaalisuus ovat mielestäni tavallaan hyvä asia. Standardisoimalla tuotettujen kirjoitusten esitysmuotoa, sanastoa ja rakennetta, voimme mahdollisesti tuottaa paremmin meta-analyysyjä ja hyödyntää muiden kirjoituksia tehokkaammin. Fakkiutuminen on tietenkin toisaalta epätoivottavaa, sillä se rajaa ajattelua ja mahdollisuuksia.